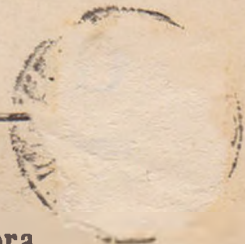
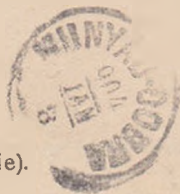

Sămănătorul

Revistă Literară Săptămînală

Sumarul :

- N. IORGA. — Cărți populare.
ST. O. IOSIF. — Isus (sonet).
C. SANDU. — De Crăciun.
T. CERCEL. — Mușteriu (schiță).
AUREL SECA. — Vis de iarnă (poezie).
VAȘILE POP. — Trei Crai
MIHAIL EMINESCU. — Geniu Pustiū (fragment).
RED. — Note. Cărți și reviste.

Ungaria

Hunyád-Dobra

STRADA REGALĂ No. 6, (Hotel Union)

BUCUREȘTI

Abonamentul 10 lei pe an || Numărul 20 bani

In Editura Institutului de arte grafice „MINERVA“

AU APARUT :

DRUMURI ȘI ORAȘE DIN ROMÂNIA

DE
N. IORGA

PROFESOR UNIVERSITAR

Prețul Lei 2.50

GENIU PUSTIU

ROMAN ORIGINAL INEDIT

DE

MIHAIL EMINESCU

Romanul care a fost descoperit d'abia acum, este de o mare importanță pentru literatura noastră, constituind prin caracterul său pur național una din cele mai bune cărți de educație rominească.

Prețul Lei 2.—

De vânzare la toate librăriile din țară

In Editura Institutului de Arte Grafice „MINERVA“
a ă apărut :

Biblioteca Scriitorilor Români

Conținând :

- V. ALEXANDRI: Opere complete. — Vol. I. Poesii**
Leï 1.50
- N. BALCESCU: Opere complete. — Istoria Românilor**
sub Mihaiü-Viteazul Leï 1.50
- P. ISPIRESCU: Opere complete. — Legende sau Bas-**
mele Românilor Leï 1.50
- N. FILIMON: Opere complete. — Ciocoi vechi și noui.**
Leï 1.50
- GR. ALEXANDRESCU: Opere complete. — Poesii ș**
Prozã. Leï 1.25
- M. EMINESCU: Poesii Postume.** Leï 1.—
- M. EMINESCU: Opere complete. — Literaturã popularã.**
Leï 1.50
- V. ALEXANDRI Opere complete. — Vol II. Teatru**
Leï 1.50
- V. ALEXANDRI Opere complete. — Vol III. Teatru**
Leï 1.50
- ION CREANGA : Opere complete. — Literaturã po-**
pularã Leï 1.50
- N. IORGA : Cuvinte Adevãrate.** Leï 2.50

A APĂRUT :

In Editura Institutului de Arte
Grafice și Editură

„MINERVA“

=București, Strada Regală, 6=

Calendarul Minervei

PE

Anul 1904

Acest calendar este cel mai util și frumos calendar românesc. — Materia literară este aleasă cu cea mai mare îngrijire și ilustrațiunile sunt de o incontestabilă frumusețe artistică. — Printre ilustrațiuni sunt o mulțime de reproduceri după cele mai frumoase aquaforturi ale ilustrului artist TH. AMAN. Afară de acestea un tablou colorat de o mare valoare artistică și un alt tablou reprezentând portretul M. S. Regelui artistic executat.

Prețul: Lei 1.25

De vîndare la toate librăriile din țară
Deposit general: la Inst. de Arte Grafice Minerva, București

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția și Administrația
BUCUREȘTI
Strada Rezaia, 6

SUB DIRECȚIA UNUI COMITET

ABONAMENTUL
10 Lei pe an

CĂRȚI POPULARE

Am înaintea mea o cărticică cu copertă galbenă, destul de rău tipărită în Birlad, la «Tipografia cu motor» a d-lui Cațațani, dar care, fiind o carte foarte folositoare pentru nemărgenitul «public» căruia i se adresează, costă, potrivit cu mijloacele de a cumpăra literatură ale acestui «public», numai 50 de bani. Se chiamă «Călındariul gospodarilor sătenii pe anul 1904» și are drept autori mai mulți «feciori de gospodari», cari se îndreaptă către rude de-ale lor rămase la țară, către «cinstiții gospodari», ațiția cîți sînt în tot largul cuprins al pămîntului românesc. Cum îi chiamă pe acești sfătuitoři cu adevărată rivnă ai țerănimii din care școala, leafa și portul nu i-a desfăcut și sufletește, aș putea spune, fiindcă știu, dar nu vreau s'o spun, și sînt sigur că nici lor nu le-ar face o deosebită plăcere dacă li-aș destăinui numele.

Meritul cărțuliei, care e menită să facă bine un an de zile, nu e că au alcătuit-o cutare și cutare, ci că, pentru întia oară în forma practică a unui calendar, țeranii cărturarii vorbesc — în cel mai desăvirșit graiu țerănesc — țeranilor mai puțin cărturarii despre toate nevoile mari, despre toate țintele înnalte, despre tot înțelesul cuminte al vieții. Se dau învățături, sfaturi și pilde pentru alegerea hranei, îngrijirea casei, paza bună a sănătății, folosul economiilor și fericirile luminii. Iar, mai presus de toate, se arată oamenilor, în cuvinte simțite, călduroase, bune, că ei fac parte, nu dintr'o gloată nenorocită și osîndită, de puteri ce nu se pot învinge, la veșnica sărăcie și la veșnicul întunec, ci dintr'un *singur* popor cu acei cari știu ceti și scrie, cari nu muncesc cu minile și totuși stăpînesc țara, că această țară nu e a «Sta:ului» lacom de biruri, de lacrimi și de singe, a boierilor neapărat dușmani, ci a tuturor, și că ori-unde, cu socoteală luminată, găsești locul pentru a o sluji, slujindu-ți și ție și celor mai de-aproape ai tăi.

Și «Călındariul gospodarilor» nu e o lucrare izolată, făcută,

într'o clipă de nădejdi zădarnice, de așa cițiva oameni lesne-crezători. Buna cărticică face parte dintr'un întreg curent, care se luptă astăzi și va fi învingător mine, pentru mîntuirea unui întreg popor. Din toate părțile răsar acum oameni, cari vorbesc din inimă și pe 'nțeles mulțimilor. Unii, precum sînt mulți din colaboratorii colecției «Steaua», nu nemeresc tonul potrivit; alții, ca autorii «Călindariului», sînt deprinși, prin tot traiul lor, să-l întrebuițeze. Unii tipăresc pe socoteala și cu răsplata Ministeriului de Instrucție sau pentru societăți sprijinite de cercurile oficiale; alții, ca tinerii dela «Călindariu», n'aū decit binevoitorul concurs al motorului domnului Cațafani. Dar prin toate deosebirile de chemare, pricepere și motive străbate scopul, care e în adevăr vrednic de laudă.

Siliți de o nevoie măi tare decit toate mofturile goale și infumurările proaste, ne întoarcem astfel la izvorul de adevăr, de frumuseță, de bogăție și de putere care e poporul, și nu suprapuși cu haine de imprumut — valurile vii, și nu spuma pîngărită de praful drumului.

*

Ca de cite ori facem un lucru înțelept, real, urmăm căi străbune, cu toate că de multe ori nu ni dăm sama de aceasta. Nu măi departe, cu un veac în urmă, ori-cit s'ar ride de cei cari judecă o societate după felul cum se încalță, se îmbracă, își acopere capul (pe atunci: papuci, giubea și ișlic), formam un singur popor, aici la Dunăre și în toate unghiurile Romînimii, — și scrisul celor aleși era pentru toată lumea. Literatura de căpetenie, Cuvîntul lui Dumnezeu și toate imbielșugatele tilcuii la care a fost supus, vorbea pe înțelesul ori-căruî credincios de limba noastră, și cită muncă cinstită se cheltuia în mănăstirile harnice pentru a se atinge acest scop! Letopisețul, «scrierea anilor», a faptelor și a simțirilor era izvodit astfel încit să poată fi drama plină de înțeles și îndrumare a ori-căruî urmaș, și cel măi simplu popă, care-î deslușia înțelesul, slovenind din greu, înțelegea cu bucurie că acele marī lucruri ale Domnilor și Împăraților fusese scrise și pentru dinsul. Poesia, cită se încerca, era un umil cîntec, care, dacā era izbutit, abia spus, se contopia cu poesia cea mare a poporului. Capii învățatei școlī ardelene — și ce erau ei? călugări, protopopi, învățatori pentru copiii săracilor — puneau și ei toată greoaia lor erudiție la picioarele încălțate cu opinci ale țeranilor.

În mișcarea lor de luminare ce rol mare aū jucat frumoasele calendare din Buda, prin care, timp de atîția ani, s'aū spus toate pentru toți!

* * *

Numai veacul al XIX-lea, pentru noi veac de mari străduinți disarmonice, a sfâșiat tunică fără cusătură a neamului. Și aici, și în Ardeal, și în Bucovina (nu mai vorbesc de Basarabia înnomolită), cărturarii, fudui că și-au însușit roadele dezvoltării seculare a Apusului, s'au despărțit în castă.

Dregătorii, mari și mici, din Bucovina n'au mai văzut nimic de pe înălțimea eroică a funcțiunii lor. Ardelenii au născocit o complicată ortografie, care smulgea poporului puțința de a scrie, și au coplesit limba cu vorbe latinești a căror cunoaștere o putea da numai o școală mai înaltă. Iar noi, cești de aici, întrecînd pe toți în rău, am creat o păsărească franco-latină, cu sintaxă curat franțuzească, așa de ciudată, încît un prieten îmi spunea de un țeran care, ascultînd-o cum izvorăia din suptiri buze boierești, a întrebat, în toată curăția sufletului său: «ce limbă poate să fie aceasta» pe care o vorbesc învățații și puternicii României.

Apoi, în această nevrednică tărcătură, fără gingășie și putere, s'a scris și se scrie încă, pe alături de îngustul, dar veșnicul rîu adevărat, o întreagă literatură maimuțărind — une ori, mă rog, pe temele cele mai îndirjit naționale — simțiri și gînduri străine. S'a mers până acolo, încît limba aceasta a ziarelor, a științii, a poeziei, a nuvelei, a legilor și a regulamentelor, limba neînțeleasă, a luat în stăpînire, răpindu-le astfel priceperii poporului, până și Cărțile Sfinte: am rămas uimit dăunăzi auzind cum un preot bucureștean de modă nouă cetia cele mai frumoase rugăciuni în jargonul de jurnalist, pe care l-ar fi impunînd Sf. Sinod.

Kogălniceanu, cel mai luminat bărbat politic pe care l-am avut, democrat fiind-că era naționalist, a zis odată, în vremile de întemeiere, cam așa: «cu cîteva mii de boieri nu se face un popor». Ci noi zicem astăzi: cu cîteva sute de cetitori, cei mai mulți scriitori și ei, nu se face o literatură. Și nu înțeleg o literatură pentru un popor bătrîn, ca acel frances, în care e cite o literatură deosebită, mercantilă înainte de toate, pentru fiecare strat al burghesiei stăpînitoare. Înțeleg literatura cea mare, puternică și bună, care ajunge semnul de înfrățire, conștiința comună, sufletul unei societăți naționale.

Aceasta trebuie s'o facem, acei cari nu punem scrisul nostru în slujba unei nemernice iubiri de faimă. Drumul se tot deschide...

N. IORGA.

ISUS

Veghiază 'n colț a candelii lumină,
 Învăluind icoana 'n raze pale :
 Isus, copil, la sînul maicei sale ;
 Păstorî se miră, magî i se închină.

Un zîmbet liniștit, blind, fără vină,
 Și totuși nu știu ce ascunsă jale,
 Ce presimțiri de chinuri ideale
 Umbresc în taină fața lui divină...

Știaî de-atunci, Isuse, tu, c'odată,
 Iubind prea mult pe oameni, drept răsplată,
 Veî îndura batjocura și-amarul,

Și 'ncununat cu spinî, urcînd Calvarul,
 Pe umăr crucea singur ți-o veî duce,
 Și veî muri, strigînd la cer, pe cruce?..

ST. O. IOSIF.

DE CRACIUN

În fire piezișe, rupte mărunt, pe alocurî innodate de fulgî mai
 mari, zăpada, cade spre pămînt, țesînd în văzduh mreaja străluci-
 toare, mișcătoare a ninsorii.

Sgomotul pașilor se'neacă 'n puful rece, alb, neted, nespus de
 moale.

Cînd te uiți mai mult spre fundul văilor, te dor ochii, iar zările
 dealurilor nu se mai deslușesc.

Am plecat de acasă cu pușca pe umăr. Pretext pentru a colinda
 pe dealurî, pentru a scoborî de-a fuga coastele troienite, pentru a
 mă pierde prin fundul văilor adormite în liniștea iernei.

Mîine-î Crăciunul. Ce dor, mă-e dor de vremurile vechi !

Cum mi se deslușesc în minte icoanele luminoase ale copilăriei
 mele vesele și fără griji !

Ce farmec sfînt aveau pe-atunci sărbătorile pline de plăcerile sgo-
 motoase !

Cum ne da de la școală *vacanția* de Crăciun, iute-iute acasă, svirle săculețul cu cărți tocma 'n fundul supatului și tiva la băieți, la ghiață.

Tovarășii de colind mi-î alegeam de pe la Sf. Nicolae, dar nu ne legam noi, colea, știu cu strășnicie. Cum scăpam însă de la școală, par'că scăpam din pușcă, așa mă duceam la văru' Radu, la văru' Gligore și la Vasile. Cuăștia puneam eu țara la cale. Cuăști trei răsbiām și 'n piatra seacă. Eu colindam bine, Vasile știa să facă glume cu haz și să mănince bine, Radu 'njura de s'aprindea cerul și se 'nfigea la hartă să fi fost omul cit muntele, iar Gligore cărăbănia cu pumnii de speriasse pe toți cei de-o seamă cu el.

— Ei, măi verilor, mergem noiăștia patru cu colindul?

— Mergem, mă', zău na!

După ce ne legam cum trebuie, desbăteam chestiunile arzătoare la ordinea zilei:

— Ce colind învățăm?

La întrebarea asta răspundeam eu:

— Da unde'l învățăm?

— ?

— Unde'l învățăm mă?

— ?

Nimeni nu zicea: «La mine, mă», că știați toți căși aprind paie 'n cap cu cei de-acasă. Unde intram noi să 'nvățăm colindul, adio liniște.

Cînd ni se ura colindînd, tăbăram toți pe văru Gligore (pehlivanu bandei) și ne opinteam să'l punem jos, ne tăbirciam cu el, ne suciam, ne 'nvertiam, dam peste-un scaun, spărgeam cite-o oală și numai ce-auziam:

— Arză-mi-vă terciu de netoți! Ia, stați nițel, stați să v'arăt eu acum!

Par'că noi eram proști s'așteptăm!

Tunde-o afară, Sfirleo, țin'te Pirleo!...

.... Și cînd venia mult așteptata seară a ajunului, ne pregătiam săculețele de nucî, măi ziceam odată colindul, furgășiam cite-un băț (de obicei cite-un fuscil de la răsboi) iar cînd se 'nsera, ha!!

Și porniam și colindam și ne trîntiam prin zăpadă și tremuram de frig...

Răsunau imprejurimile de glasurile celor de-o seamă cu noi.

Ce fericit eram cînd colindam vre-o fată frumoasă!...

Tirziu, ne 'ntorceam la culcare...

Ai mei dorm toți și 'n casă-î o adincă tăcere. Candela luminează supt icoana Maicii Domnului. Afară șueră crivățul înfuriat. La fe-

reastră s'arată chipul lui Griveiū. Pe ochiurile de jos ale geamurilor gerul încondeiază frunze frumoase de ferege de ghiață.

Îmi rotesc ochii prin prejur. Porcul tăiat de cu ziua sta în covată, acoperit cu o pinzătură. Numai o ureche i se ivește, o ureche spălată, albă, ispititoare. Cu ce plăcere aş ronță-i-o 'n dinți!...

Hei, unde-s vremurile acele?...

C. SANDU.
(Miron Aldea)

MUȘTERIU

— SCHIȚĂ —

Cam pe la cîntatul întii al cocoșilor, Ioana cîrciumărița, al cărei bărbat lipsea de acasă la tîrg, auzi ciocănind la ușa prăvăliei; sări din așternut și pe întunec ieși de grabă 'n tindă.

— Cine e?

— Eu, Petrache, deschide!

Aceste vorbe fură rostite de un glas gros, neprietenos, și cîrciumăriței, tare de inger de alt-fel, parc'asa i se muiară vinele în tot trupul ca și cînd ar fi curs prin ele apă încropită, și, din întunec ce era, i se măi întuneci o leacă la ochi.

— Care Petrache? Întrebă ea cu jumătate de gură.

— Ei! Care Petrache! Ce, nu știi pe Petrache? Unu e boer Petrache!

Doamne, gîndi cîrciumărița năucită, — ce naiba o fi cătînd boer Petrache la vremea asta, aici? Lui nu-î calcă piciorul în prăvălie nici ziua, dară-mi-te noaptea.

— Ei, și deschide odată, că m'apucă namiezi!

— Numai de cît! — Gură să zică ba, n'avea, că de! Să se fi pus în proptă cu boerul satului, boer Petrache, ea, o biată venetică, pripășită de cîte-va luni cu bărbat-său acolea 'n sat, nu făcea. I-ar fi scos cu cățel cu purcel afară din sat, le-ar fi făcut politica să le meargă fulgi. Nu-l cunoștea pe boer după grai, ci-l văzuse numai de departe de cîte-va ori și se pătrunsese de seriosul lui. Ciudat însă, la vremea asta. Dar, măi știi, boerii aū toane, și o cîrciumăreasă știe multe. Șovăind se întoarse 'n casă, dibui după chibrit pe colțul sobei oarbe și aprinse lampa din perețele opus ferestrii. Lumina umplu odaia, albi pereții, dar geamurile rămaseră negre, căci nu era lună afară. Pe patul de scînduri, pus de-a curmezișul ferestrei, hodinea sub cerga vîrgată bătrîna, mumă cîrciumăresii. Fiică-sa n'o deșteptă, ci trecu cu lampa 'n tindă, trîgînd ușa de ivăr după dînsa. Lampa, o puse binișor pe o corlată de brad. Alături lumina desluși o masă rotundă boită cu roșu; un scaun era năpistit dedesuptul ei. Cîrciumărița trase încuetoarea de lemn din scoabele ușilor, cu un hu-

ruit repede, și boer Petrache, care avusese un pic de răbdare, împinse o aripă a ușii înăuntru.

— Bună seara!

Ioana încremeni locului și deschise doar ochii mari asupra fiorosului om ce intra. Că era îmbrăcat nemțește! Dar pentru asta nu ar fi putut să fie luat pe seamă ca om de treabă. Chipul lui, de hoț: vorbă lămurită. Avea pălăria îndesată și adusă pe-o sprinceană, ochii licăreau iuți sub încrețiturile frunții, și totuși zimbea de sub mustățile care ascundeau numai în parte două cute arcuite în obraji.

— Am zis bună seara — stăruii răspicat streinul, țintind pe cărciumăreasă cu o privire care o făcu să calce'n lături un pas.

— Mulțumim Dumitale, răspunse ea, și-și opri ochii pe aripa deschisă a ușii ca și când ar fi vrut s'o 'nchiză, dar în sinea ei cu gând să se repează afară ca să țipe: «săriți hoții!» Făcu un pas cu inima svicnind să-și iasă din coșul pieptului, dar musafirul, pe fața căruia străluci o bucurie răutăcioasă, se suci în loc, apucă ușa, îi făcu vînt de se puse cleampa singură și se așeză cu spatele de-a latul ușii. Galbenă ca turta de ceară, ca lumina ce umplea tinda stătu cărciumărița înlemnită în fața lui.

De-afară auzi sforăit de cai. Caii aceia aveau să-și ducă agonisita ei unde-a dus mutul iapa și țiganul cîrlanul. Străinul o privi o clipă, scoase pălăria moale, o 'nvîrti de margine prin aer, o trînti pe masa roșie rotundă și plesni din degete turcește, cu mina 'n sus.

— Adu țuică, jupîneasă! Hum, hum!.. Of, oof! Și-am zis verde lili... ia...ha-cu! Hum, hum, ahum!.. Am răcit și nici glasul nu măi m'ajută. Puiulee! Și-am zis verde..

— Dar bine, domnule Petrache, pă mine mă uitași afară la căruță! Bună treabă, zău așa!

— Ha! intră și tu, măi Matache, fire-ai al cioarelor, zău că te uitasem, uita-te-ar relele, n'ai măi avea parte de dușmani! Jupîneasă adu'n chil de țuică, măi curînd. Hei, dar măi curînd! Mi se pare că mi te-ai speriat, hai?

Jupînesia îi măi venise inima la loc, cînd l-auzise cîntînd, și încă și măi mult se potoli, cînd văzu intrînd pe ușe un rumîn vechi, cu vioara sub pulpană; dar spaîma ce pătîmise o făcu să se 'ndoiască de măi multe ori, pe cînd se duse să ia țuică din prăvălia cea mare, luminîndu-și cu o luminărică privighetoare. Curînd veni iar în tindă cu o sticlă albă de măsură, galbenă pină sub gît de țuică, ce se clătea înăuntru, și încă cu două cinzecuri de cleștar, cu muchii. Ea puse cu o mînă cinzecurile pe masă, iar cu cealaltă turnă, aplecînd pe rînd peste buzele lor gîtul sticlei, ce gilgiia, înghițînd bășicuțe de aer pentru golul de la fund. De-afară se auziră sforăiturile cailor și lovituri de copită.

— Ai dat ceva cailor, Matache? — zise necunoscutul, care șezuse pe scaun și-și isprăvisese de răsucit o țigară, pe care acum o dete pe la buze, ca să ude marginea foitei.

— Apoi le dedei, cum nu! răspuse țiganul, rostogolind o pereche de ochi albi, mari, spre ușa care, fiind acum deschisă, vărsa lumina galbenă peste prag și în întunerecul gonit mai departe. În tăcere se auzi ronțai-tul cailor, ce se năpuseseră la nutreț și fișiiitul palelor prin care umblau cu botul.

— Jupineasă, te rog, un chibrit. Dar unde e dumnealui?

— Dumnealui bărbatu-meu e la țîrg, zise cărciumărița, căutînd în frida cutia cu chibrituri.

Zisul boer Petrache prinse țigara pe buze, se întinse ca să primească cutia din o mină grăsulie ce ieșia din mineca de cămașă cu riurele de flori de arnici negru pe lingă tiveală și la cheie. Ricii un băț pe fundul cutiei, bățul puțni, el l-aduse repede între palme pe care le apropiă de gură ca un vas, obiceiul ce-l avea probabil fiind-că de multe ori aprindea țigara afară în vînt; fața i se ilumina o clipă cît supse cu țigarea la flăcăriua chibritului, pe care-l aruncă apoi jos; dete un fum fără gînd să-l fasoneze.

— Eu îl cunosc pe dumnealui... Na, Matache, fă și tu o țigară! și-î întinse o tabachere neagră, pătrată.

— Să-ți dea Dumnezeu sănătate, mîncă-te-aș, mulțumi țiganul, aplecîndu-se cu amîndouă mîinile întinse și strîngînd vioara sub cot.

— Eu îl cunosc, jupineasă, pe dumnealui... Hehe! Ce chef am făcut eu cu dumnealui odată... Știe el... Să-î aducî numai amînte de nunta lui Țîrlea... Eu sînt Petrache, contabil la moară.

— N'am auzit.

Mușteriu goli tihnit păhărelul de țuică și dete jos scrumul din virful țigării ce-î fumegea între degete, atingîndu-l cu degetul mic ai aceleiași mîni, devenit foarte mlădios prin obicei.

— Poftim, jupineasă, un păhărel de țuică!

— Nu, nu beau. Mai adineauri m'am sculat de la masă, c'am avut mușterii tîrziu, pe agentu și-un adălmaș cu niște geambași.

— Atuncea, Matache, ia și tu un păharuț de țuică și să-mi zici, măi, una, cum știi tu... Tu ești în noaptea asta lăutaru' și vizitiu' meu.

Matache dete pe gît țuica și puse paharul pe masă, gol, închizînd dintr'un ochi și clătînd din cap, semn că e bună, dar de țîțit din vioară nu se apucă, fiind-că stăpîn-său întoarse privirea spre cărciumărița și, măsurînd-o, isbucni de o dată tare:

— Dar imi vine să riz, hehehe! Te speriasăși jupineasă, hai? Te speriasăși cum trebuie. Hehe! Matache, n'ai văzut lucru' naibi!

Ușa odăii de culcare se deschise și în prag se arătă bătrîna făcîndu-și umbră cu mîna dinspre lampă, ca să poată vedea pe mușterii.

— Bătrînico, ieși o țuică de la mine? Poftim. — Si-î întinse cinzeciul pe care-l apropiase la buze.

— Lasă, maică, beți dumnevoastră.

— Poftim, poftim de! Or ți-e frică de mine și dumitale! — Aci parcă-î

sări țandăra. — Ba nu zău, ce-ați face să fiu eu un hoț? Uite, cum am intrat aci, acum... V'aș lega frumos, aș căuta la tejghea, mi-aș lua de cheltueală; nu i-așa Matache?.. Dar ce-i jupineasă?

— Nimic, îngină circiumărița, și se uită la mă-sa. Mușteriu lepădă mucul țigării jos și urmă, crescînd glasul:

— Zici de-o pildă dumneata: N'am bani, caută și vezi. Eu, hoțu', adică de-o pildă, de! Eu hoțu' caut la tejghea, caut în ladă, sub ladă, în oale, în cane și borcane, în toate legăturile caut și iar caut; și nu găsesc nimic. Dar să mă 'ncrez eu că n'ai bani? Feritu-te-a Hristos!.. Ține Matache și p'asta!.. Eu te leg, domnule, te chinuesc și trebuie să scoți bani, mă 'nțelegi? Trebuie să scoți!.. Dar ce-ai jupineasă, ți-e frig?

— Nu! Mamă, du-te de te culcă, destul că stați eu! — Bătrina clătină din cap cu mîna la bărbie și stete locului.

— S'a răcit vremea, vezi dumneata?.. Iă, Matache, iă!.. Dar dibla aia ce-ai mai luat-o?.. O să ți-o sparg! Las'o n'ăi acum... cum zic, eu, hoțu', a! Să vezi, domnule!.. Bătrîno, dă-te mai încoa nițel și ia un ciocan de rachiū, țuică, ce e, hai o dată, de!.., Hoțului numai să i se pară ceva cumva că ai parale, că te-ai mîntuit! Te-ai achitat de pe lumea asta Domnule, te omoară chiar și de geaba, mă 'nțelegi? Un rumîn, să vezi istorie... Un rumîn a găsit o ceapă 'n drum. Buzunar n'avea, a'nfipt-o sub brîu. Hee!.. Vine și trece printr'o pădure; cînd acolo, pasă-mi-te, un hoț la pîndă cu pușca. I-a ochit foșmotoaca la brîu; ce zice? Țasta are bani. Aia e punga, tranc!.. I-a luat mau! D'apoi cum te socotești dumneata!

Toți rămaseră un moment tăcuți. De-afară începură să cînte cocoșii de o dată și ne 'nterupt. Caii, cari pe semne isprăviseră porția de fin, urniră și traseră căruța peste ogrinjă. Matache țiganul sări afară la ei. Boer Petrache, cum își zisese, turnă pe git unul după altul mai multe pähărele, p'n' ce sticla rămase goală, și socoti de a lui demnitate să plătească, fiind-că, negreșit, era și tirziū. Cînd dete să plece:

— Noapte bună, jupineasă!.. Și adică să nu te superi! Eu îl cunosc pe dumnealui... de la Țirlea... Am auzit c'a deschis aici.—Stii, aliș-veriș...

— Umblă sănătos!

— Leleoo, dragă leleoo! Fost-ai, bade, cît ai fo-ost, leleo dragă leleo!.. Iha!.. M'am trecut, zău!.. Adică cum vine? La urma urmi... Eu viu la circiumă. Nu e circiumă aici?.. Apoi dacă e, n'are nimeni treabă, mă'nțelegi, cu chieful' meu. Azi sintem, mîine nu sintem. Așa e? Care va să zică dacă e-așa...

— Hai, domnule Petrache, hai că s'a luminat dă ziuă, mîine parcă ziceai că te duci la tîrg.

— La tîrg? A! Hai la tîrg, acumă vreaū să plec la tîrg, pune-mă la moment în tîrg!

— I, hai că te duc și la tîrg, să fiu al nuștiū cui dacă nu te duc dac'am zis vorbă rea... Să mergem întiū p'acasă să ne culcăm cîte nițel și noi, ca oamenii.

— Așa? Iacă mă las după vorba... Stai măi, că merg și singur! Adio, jupîneșică, noapte bună, multe compl... complimente dumn... Fire-ai de rîs Matache, lasă-mă!—Țiganul îl trăsese în întunec.

— Hai, hai că mîine o să-mi mulțumești.

Circiumărița nu știu cum să'ncue ușa mai repede, de teamă că vine iar pacostea și se'nnădește pînă'n zori. De la fereastră din casă trase cu urechea.

— Pe unde mă duci, Matache?

— Înainte, domnule Petrache!

— Ia-o 'ndărăt, mă'ntelegi?

— O iaū, domnule Petrache! Poate nemerim mai lesne.

— Mergi înainte, mișe-lu-le! Eah, halal de tine!

Căruța urui în întunec. stirnind lătratul citor-va cîini.

T. CERCEL.

VIS DE IARNĂ

Flutură a lene fulgii moi ce cad,
Pling nemingăiate apele din vad,
Fără păs de earnă, sprinten și haî-huî
Dorul își colindă drumurile lui.

Lingă vad, aproape, stă un mic bordei,
Povestesc la vatră tainic trei femei,
Una-i cu păr galben și cu ochi căprui,
Despre asta multe basme pot să spuî.

Floarea desmerdată scumpă ăstor văi,
Pacoste pe capul bieților flăcăi,
Ziua î staū în cale, parcă's fermecat,
Noaptea-mî face visul greū și tulburat.

Mama dă cu bobi 'n sat, pe la femei,
Doar-ar rupe cumva farmecile ei,
Mamă, lasă bobii, dă-le 'n foc prescuri,
Ochii, mamă, ochii, de-ai putea să-i furî.

Doamne, adă 'n grabă vara cea cu dor
Să-și insoare maica bolnavu-i fecior,
Am să'ntind o nuntă, șapte văi să string,
Lăutari să-mî cînte mierlele din cring.

Vor veni 'n călește crai de peste țări,
Și domnițe mîndre și voinici călări,
De-or cînta nepoții nunta de 'mpărat,
Ce-au pornit o fată și-un fecior de sat.

AUREL SECA.

„TREI CRAI”

E în ajunul Crăciunului, și cei doi soți stau seara triști la masă. Un sfert de veac a trecut de când trăesc împreună, dar ei sînt singuri, căci de opt ani copila lor a dispărut într'un ajun de Crăciun : a fugit cu un tînăr sîrac, care o ceruse. Fata plînsese mult, dar, văzînd că părinții ei sînt decîși să o dea numai după un om cu avere, sau cel puțin cu o «situație în perspectivă», luase o hotărîre desperată : plecase cu *el*.

Toate cercetările rămînînd zadarnice, tatăl ei fusese desperat, că-și nenorocise copila pentru băni, pentru avere ; și ar fi vroit să o revadă, să o aibă alături și chiar dacă *el* ar fi fost cel din urmă ticălos, l'ar fi iubit numai pentru ca *ea* să fie fericită, și să li se arate din cînd în cînd. Dar toate în zadar ! Nicî o veste.

Și acum sînt ani de cînd o plîng, ca pe o moartă, sînt opt ani de cînd casa li se pare pustie, opt ani de cînd fiecare ajun de Crăciun e o zi de tristeță în care stau vorbind de «Ilenuța» lor, amintindu-și cum pe vremea asta, cînd era mică, umbla prin casă cu «steaua», umplînd încăperile cu veselia ei ; cum cînta cîntece de stea ; cum le însenina viața. Sînt amintiri dureroase, dar așa de dulci, încît, cu toată jalea ce-î cuprinde, cești doi părinți fac tot ce pot ca să și le împrospăteze.

S'a inserat de mult.

Bătrînul lor servitor aduce la masă și spune :

— Coconașule, sînt afară niște copii cu steaua : au fost și aseară.

— Da, mi-aduc aminte — zice Doamna — se rugau așa de frumos să-i las să cînte, în cît, dacă nu te știam trist, i-ași fi chemat înăuntru : de mult n'am mai auzit glasuri de copii.... Să între?...

Domnul își trece mîna peste frunte și zice servitorului :

— Chiamă-i înăuntru.... Și după ce sluga plecă, el șoptește oftînd : — Burim în ajunul crăciunului să auzim glasuri de copii.

* * *

Servitorul intră făcînd loc celor cu «steaua» ; dar, pe cît e el de liniștit de obicei, pe atît pare acum de ațîtat.

Par'că are friguri, așa de vioiu se mișcă. El bagă copiii în odaie ; cei trei Crai-de-la-răsărit împreună cu paița se rînduesc lîngă Stea. Paița, mascată cu o mască de blană este îmbrăcată femeeste, are o chivără lungă în cap, e mai înaltă de cît craii și stă retrasă în urma lor. Și, pe cînd copiii pornesc să cînte, *ea* tace. Doi din cei trei Crai sînt băeți : unul ca de șapte ani, și altul ca de șease. Cel mai mic Craiu este o fetiță ca de patru ani, cu privirea dulce, așa de drăgălașă în cît par'ca s'ar ruga, cînd privește în ochii cuiva !

Vocile lor drăguțe sînt o muzică cerească pentru inimile celor doi soți. Bătrîni ascultă cîntarea lor, și Doamna observă cum fetița în cursul

cîntărei se întoarce către Paiată și-i zice, cam peltic, dar cu o intonație gingașe :

— Da țe matala tinți (cînți)?

Paiata tremură ușor, dar s'apleacă, face cu degetul semn fetei să urmeze și caută să se stăpîneasă.

Cînd se termină cîntecul, cel mai mic Craiu se duce la cucoana, îi apucă mîna și o sărută. Doamna s'aplecă să sărute copila, dar, cînd vede obrazul micuței, tresare. Cu o mișcare bruscă apropie fetița de lumină, o privește tristă, duce mîna la inimă și o întreabă cu glasul vibrînd de emoție :

— A-a-a cui ești fetița...?!

— A mami!, — răspunde copila, sărutînd la rîndul ei obrazul Doamnei.

Bărbatul a auzit întrebarea pusă de soția sa, se scoală repede, s'apropie și privește copila în față, șoptind uimit :

— Ce asemănare ciudată... Lenuța noastră... Copila îl mîngîie cu o mîna pe obraz și zice drăgălaș :

— Da de unde știi tã mă chiamă Lenuța mossule?...

— Mititica!... zice Doamna înduioșată—ce naivă este!..

Dar servitorul oprit lingă ușe, par'că e nebun, așa se uită la Paiată. Paiata parcă ar avea părul prea lung, și parcă tot părul ar fi vîrit în chivără. Si par'că Paiata ar plînge, căci duce mîna la ochi și pieptul ei saltă, ca sub niște suspine înăbușite...

Bătrînul chemă pe unul din băeți mai aproape, îi privește, îi compară în minte cu o amintire veche, se uită la unul din Craii-de-la-răsărit, și-l ia în brațe întrebîndu-l de nume.

Doamna privește spre ușă, vede aerul neobișnuit de ațînt al servitorului, se uită la Paiată, și-i vede prin găuricea din mască ochii umezi, rugători. Un fulger îi trece prin inimă. Ochii ăștia! privirea asta?!... Doamne! visează?!.. Ea vede cum pieptul Paietei saltă; par'că aude un plîns suspinat ușor; și nu-și explică ce emoție o pătrunde. Doamna se sprijină de un scaun, se uită țintă spre ființa mascată, și inima începe să-i zvîcnească în piept ca în așteptarea unei înțimplări hotărîtoare.

Ea dă drumul scaunului și cu privirea ațîntită spre Paiată înaintează un pas: un nume îi vine pe buze. Doamna întinde mîinele către străină și cu buzele tremurînde, cu obrazul răvășit, cu ochii umeziți de mișcată ce este, zice cu toată dușoșia sufletului ei:

Ilenuțo dragă!

Paiata tresare, întinde mîinele spre Doamnă, cade în genunchi și, covîrșită de emoție, abia mai are putere să zică: «mamă»!... și izbucnește în plîns.

Boerul a dat drumul copilului: acuma s'apropie de grup în prada unei emoții sguduitoare, și nu-și crede ochilor. Doamna s'apleacă plîngînd spre Paiată, îi ridică masca; și sărută chipul tinerei femei, plîngînd, zicînd printre suspine:

— Draga mami fată! Dragă!

Si o ridică la pieptul ei. Domnul se luptă cu emoția ce resimte: aci ar ride, aci ar plînge, de fericire, cu ochii împăejenăți, el s'apleacă spre cele două femei și le cuprinde în brațe plîngînd. Servitorul lîngă ușă plînge cu hohote ca un nebun de bucurie.

Copiii staū umiliți, neștiind ce să creadă despre cele ce se petrec, dar fetița s'apropie cu pași hotărîți de Stea, pune mîna pe ea, o ridică, o îndreaptă spre grup — și cu glasul ei argintiu — 'ncepe să cînte eroid ca un mare și viteaz împărat:

Tlei clai de la lăsălit....!

Doamna se desparte de grup, iea fetița în brațe și o sărută, zicînd printre lacrimi.

— Îngerășul mamii, așa-i că o să rămii la mine?

— Io nu sînt îndzel, zice fetița — io sînt Împălat!..

— Bine așa e, ești «împălat»: ei, mărîte «Împălate» rămii la mine?

— Dată lămîne mămîța, lămîn și io, — zice marele Împărat luînd-o de gît și sărutînd-o; apoi adaugă confidențial: — da știî; fălă...fălă mămîța nu mă zoc!

VASILE POP

GENIU PUSTIU

DE MIHAIL EMINESCU

În editura «Minervei» a apărut de Crăciun romanul inedit *Geniu Pustiu*, găsit între manuscrisele postume ale lui Eminescu.

Ne facem o datorie de pietate față cu memoria poetului, a reproduce o pagină foarte frumoasă din această operă a lui, concepută în frageda tinerețe. Fragmentul cuprinde începutul autobiografiei lui Toma Nour, eroul romanului.

Am zărit întunericul lumii sub un troian de ninsoare, adică într'una din acele colibe cari iarna nu-și mai manifestă existența lor, de cit prin fumul cel verde ce tremură asupra-le. Tata n'avea nimica, era unul din oamenii cei mai săraci ai cătunului nostru... Nu-mi aduc aminte de mama de cit ca de o ființă palidă, un inger, care mi-a descintat copilăria cu glasul ei dureros și suferitor. Eram încă mic, cînd într'o zi băgai de seamă, că mama nu mai vrea să-mi răspundă, căci ea adormise galbenă, cu furca'n mină și cu buzele ce zimbiată abia. O gîndire adîncă părea că o coprinsese; eu o trăgeam din cînd în cînd încet de mînică; dar ea mi se părea că nu vrea să-mi răspundă. A venit în urmă tata—oamenii au întins-o pe-o masă— și a venit satul întreg... unii din ei plîngeau—;eu priviam la ei, dar nu știam ce să cuget. Mai văzusem adese-orî oameni țepenî întinși pe cite-un pat ce-i ziceau năsălie, purtați pe sus între cîtece și plins, și băgasem [de seamă] că de cite orî trecea o nuntă așa de tristă pe lîngă casa noastră, mamei îi curgeau din ochi lacrimi mari, dar nu știam de ce... Veni noaptea... Oamenii ce staū în casă se jucaū da

cărțile, dar mama sta tot întinsă, tot nemișcată, tot galbenă. A treia zi o au dus-o oamenii la o casă de lemn cu o cruce de-asupra — la biserică; un om bătrîn cu o barbă albă, îmbrăcat în haina lungă și văpsită fel de fel, cînta încet pe nas — apoi au pus-o într'o groapă, au aruncat țărînă de-asupra ei, de-au acoperit-o... M'am întors acasă... Nu vorbisem nici o vorbă de trei zile și minunea aceasta îmi ameția capul meu cel mic. Nu știu ce simțiam, dar mă coprinsese frica grozavă, că n'o să mai văd pe mama... Mă duceam de o căutam în casă, o căutam pretutindeni... îmi părea că-i aud glasul ei cel dulce și încet, dar pe ea n-o mai vedem. Cum a înnoptat, m'am dus la biserică... Am văzut o movilă acolo unde pusesese pe mama și o luminare de ceară galbenă ardea prin noapte, ca o stea de aur prin întunericul norilor. M'am culcat pe groapă, am lipit urechea mea de țărînă. — «Mamă! mamă! — am strigat — ești de acolo și vino acasă... Casa e pustie — zic —, tata n'a venit toată ziua azi — porumbii tăi cei albi au luat cîmpii... Mamă, vino, mamă! or ia-mă și pe mine, acolo unde ești...» Ascultam; dar movila era rece, tăcută. Umedă —, un vînt atinse lumina și întunericul cel negru coprinsese sufletul meu. Mama nu venia... lacrimile începură să-mi curgă, o mină de lemn îmi strîngea inima 'n piept, suspinele mă inundau și în glasul unei cucuvăi triste am adormit.

Și iată ce-am visat. De sus, sus, din acele stînci mișcătoare, ce lumea le zice nori, vedeam o rază coborîndu-se tocmai asupra mea. Și pe rază se scobora o femeie îmbrăcată într'o haină lungă și albă... era maica mea.. Ea mă discintă și din pieptul meu am văzut ieșind o turturică albă, ce s'a pus la mama 'n brațe... Eu singur rămăsesem rece și galben pe groapă, cum fusese mama; și mi se părea că eu nu mai sînt eu, ci că sînt turturică... Pe brațele mamei m'am schimbat din turturică într'un copilaș alb și frumos, cu niște aripioare de puf de argint. Raza cea de aur se suia cu noi... am trecut printr'o noapte de nourî — prin o zi întreagă de stele, pîn'am dat de-o lume de miros și cîntec, de-o grădină frumoasă, de-asupra stelelor. Copacii erau cu foi nestimate, cu flori de lumină și în loc de mere luciau prin crengile lor mii de stele de foc. Cărările grădinei acoperite cu nisip de argint duceau toate în mijlocul ei, unde era o masă întinsă, albă, cu luminări de ceară ce luciau ca aurul — și de jur împrejur sînti (*sic*) în haine albe ca și mama și împrejurul capului lor strălucia de raze. Ei povestiau, cîntau cîntece de prin vremile de pe cînd nu era încă lume, nici oameni și eu îi ascultam uimit... Cînd de-odată un întunec rece isbi obrazul și ochii mei ce-i deschisesem. M'am pomenit tot pe mormintul de hleiu și o ploaie amestecată cu piatră îmi isbia fața, pe cînd norii cei negri ai cerului se sfirtica (*sic*) în mii de bucăți prin fulgere roșii ca focul. Clopotul cel dogit gema bolnav în turn și toaca se isbia de stîlpii clopotniței. Am fugit de pe morman ud și plin, și m'am covrigit în clopotniță cu dinții clănțănind și muiat pînă la piele; părul meu cel lung îmi cădea peste ochi —, mînuțele mele slabe și reci le băgam tremurînd în mînecuțele ude. Așa am stat toată noaptea. Pe la cîntători am început a merge cu picioarele goale prin noroi spre casă... am

intrat în bordei... pe vatră lemnele se topise... și sgura abia mai li-căria —; tata ședea pe un scăunașiu scund și-pe fața sa arsă și nerasă se strecurau lacrimi de venin. Unde-ai fost — zise el — apucind cu blindețe mina mea înghețată. — Am fost să caut pe mama... unde-i mama?

Pieptul său se umflă cumplit, el mă lua în brațe, mă strinse cu foc nespus și-mi înecă fața rece cu-un noian de sărutări fierbinți. — Mama ta, sârace — șopti încet — mama ta?! Nu mai ai mamă...

Rămăsesem singura mîngăiere a tatălui meu celui amărît. Eram lumina ochilor săi, cugetul minții, (amarul inimei)¹, speranța bătrînețelor sale. Cînd eram mic mă duceam la preotul cel bătrîn al satului, care, țiindu mă pe genunchi, imi dete primele lecțiuni de citire. O dorință nemărginită, o sete arzătoare de studiu se trezise în mine, care vai, era să-mi devie fatală. De-aș fi rămas în munții mei — să-mi fi încîntat inima cu doine și capul cu fantasmagoriile basmelor, poate eram mai fericit.

Tata m'a dat la școală (la Cluj)¹). Ce-oi fi învățat nu știu, dar știu că zilele mele treceau ca o iarnă pustie, ca un vis fără înțeles.

Între copiii aciea (*sic*) lipsiți cari ascultă cu sete de pe băncile școllei graiul învățătorei, între aciea căroră studiul nu li-i o silă ci chemare, destin, în capul și inima căroră se frămîntă cite puțin foc ceresc, sînt cu deosebire două clase — cu toate că amîndouă au un punct (*punct*) în care nu diferesc: lipsa.

Numai că la unii e voluntară, la alții e pentru-că într'adevăr sînt lipsiți. Ceî dintăi auresc până și prundul stradelor cu banii lor, pînă ceî rămași fără [nici o para] beau paharul miseriei pînă la drojdi; ceî din urmă il beau mereu, fără intrerupere.

Între ceî patru pereți galbinii a[i] unei mansarde scunde și lungărețe, osîndite de a sta în veci nemăturată, locuiam cinci inși în desordinea cea mai deplină și mai pacifică. Lîngă mica fereastră stetea o masă numai cu două picioare, căci cu partea opusă se rezima de perete. Vr'o trei paturi, care de care mai schioap, unul cu trei picioare, altul cu două la un capăt, iar la celălalt așezat pe pămînt astfel încît te culcaî pe el pieziș, un scaun de paie în mijloc cu o gaură gigantică, niște sfeșnice de lut cu luminări de seû, o lampă vechie, cu genealogie directă dela lampelle filosofilor greci ale căror studii pûteau a untdelemn, mormane de cărți risipite pe masă, pe sub paturi, pe fereastră și printre grinzile cele lungi și afumate ale tavanului, ce erau de coloarea cea mohorîtă-roșie a lemnului pîrlit. Pe paturi era (*sic*) saltele de paie și cergi de lînă —, la pămînt o rogojină, pe care se tologiau colegii mei și jucau cărți, fumînd din niște lulele puturoase un tutun ce făcea nesuferită atmosfera ș-așa atit de mărginită a mansardei. Eram cu toții în vîrsta aceea, în care urlî arii din opere, declamî pasaje din autorii clasici, faci poesii de amor, vrei să treci de ștregar și de vițios, îți inchipuești așa de mult despre mustecioara d-tale, ești con-

¹ Parantes pus de Eminescu, ulterior, cu creionul.

vins că zîmbetul d-tale e fermecător și ochiul săgetător —, în fine în vîrsta cea pedantă și nesuferită căreia nu știi ce nume să-î dai. Pe cînd colegii jucau cărți, rideau, beau și povestiau anecdote care de care mai frivole și mai de rîs; de Pepelea, de țigani, de popi —, eu îmi minam viața cu capul așezat în mîni, cu coatele rezemate de marginea mesei, neascultînd la ei și citind romane feroase și fantastice, cari-mi iritau creierii.

NOTIȚE

Societatea corală romînă «Carmen». Al doilea concert al acestei harnice societăți, dat la Ateneu, Duminică, 21 Decembrie, cu copiii din școlile primare, elevi ai societății, sub direcțiunea d-lui *D. G. Kiriac*, a fost un eveniment artistic din cele mai îmbucurătoare pentru admiratorii muzicii naționale și un triumf pentru vrednicii conducători ai societății. Minunatele cîntece de stea (armonizate de *D. G. Kiriac*, *P. Ciorogariu*, *F. A. Gevaert*), executate de copii și de copile, ne-au dat cele mai dulci senzații, evocînd din copilăria noastră fericitele vremi ale Crăciunului în casa părintească. Escelenți au fost executate și corurile populare romînești (armonisate de *W. Humpel*, *G. Dima*, *P. Ciorogariu*, *D. S. Kiriac* și *I. Vidu*), foarte bine alese de către *d. Kiriac*. — *D. Panaitescu* are o voce de bariton simpatică și a cîntat cu temperament cîteva melodii. Numai debutul d-lui *Sturza*, care înlocuia pe *d. Liciu*, putea să lipsească din cadrul patriarhal al întregului concert, căci nu-î de admis ca frumoasa poezie *Iertare* a d-lui *Vlahuță* să treacă prin mintea cuiva tocmai de Crăciun. La ce s'a mai declamat atunci, c'un patos tot atît de mare, pe cît de puțin fericit a fost aleasă tema debutului?...

La concert a fost de față lume foarte multă și aleasă; toate lojile erau pline. În loja regală Maiestatea Sa Regina a asistat pînă la sfîrșitul concertului, aplaudînd cu multă voiciume, mai ales cîntecele de stea și cîntece din corurile populare; la executarea *Lugojenei*, Maiestatea sa a dat însăși semnalul bisării.

D. Kiriac, neobositul apostol al muzicii noastre populare și al societăților de muzică pentru propagarea lor, a meritat pe deplin prea înalta onoare ce s'a făcut societății *Carmen* prin prezența *M. S. Reginei*, precum și aplausele unanime și repetite ale publicului, care se adresa deopotrivă dirijorului distins și compozitorului de talent. — *Sc.*

CARTI ȘI REVISTE

- Cite-va clipe*, versuri de *Artur Stavri*, Editura Leon Alcalay, București 1903.
Geniu Pustiu, roman inedit de *Mihail Eminescu*. Ediție critică cu o prefață de *I. Scurtu*. Editura «Minerva». Prețul 2 lei.
Gazeta Artelor, N. 35. (seria 2-a 10) sub direcțiunea d-lui *Juarez Movilă*.